

Postępowanie u osób z chorobą COVID-19 leczonych w domu

dr n. med. Paweł Lewek

Zakład Medycyny Rodzinnej, Uniwersytet Medyczny w Łodzi

1 lutego 2021 r. opublikowane zostały zalecenia konsultantów krajowych z trzech dziedzin: medycyny rodzinnej, chorób zakaźnych oraz anesteziologii i intensywnej terapii we współpracy z Radą Medyczną przy Premierze RP dotyczące postępowania u osób z chorobą COVID-19 leczonych w domu. Ponieważ eksplozja informacji paramedycznych każdego dnia zalewa nas potokiem nowych niesprawdzonych i wątpliwie skutecznych metod leczenia COVID-19, próba zebrania aktualnej wiedzy opartej na faktach w jednym dokumencie wydaje się jak najbardziej właściwym podejściem. Szczególnie że zalecenia sygnują eksperci z trzech dziedzin medycyny, z których każdy bez wątplenia stoi na pierwszej linii frontu walki z nowym wirusem, zatem nie ma wątpliwości, że dokument przygotowali klinicyści zaznajomieni z tematem. **Należy jednak podkreślić, że opieką domową zajmują się przede wszystkim lekarze rodzinni i to do nich w głównej mierze kierowane są zalecenia.** Warto zauważyć, że dokument nie zyskał miana „wytycznych”, ale właśnie zaleceń, czym twórcy prawdopodobnie chcieli podkreślić autonomię każdego lekarza w opiece nad swoim pacjentem. Wytyczne mają charakter bardziej regulacyjny, bezpośrednio nakazują i wytyczają właściwy kierunek postępowania. Do wytycznych trzeba się stosować, należy ich przestrzegać. W tym przypadku mamy do czynienia z zaleceniami, które z samej swej natury, w sposób bardziej subtelny sugerują, jak postępować w danym przypadku, i bardziej niż wy-

tyczne pozostawiają pole do manewru lekarzom, co zdecydowanie ułatwia dostosowanie leczenia do nierzadko skomplikowanej sytuacji pacjenta.

Autorzy dokumentu zwracają w nim uwagę przede wszystkim na terapie, których stosować się nie powinno, chcąc w pewien sposób przekonać polskich lekarzy, aby nie stosowali na własną rękę leków, których skuteczność nie została potwierdzona. Czytamy zatem, że w terapii domowej **nie zaleca się** stosowania glikokortykosteroidów doustnych i wziewnych oraz tlenoterapii. **Niewskazane jest** stosowanie często mocno nagłośnionych terapii z użyciem: amantadyny, chlorochiny, hydrochlorochiny, lopinawiru z rytinawirem, azytromycyny, witaminy C lub cynku. W leczeniu zakażenia SARS-CoV-2 nie poleca się stosowania terapii przeciwplatekcyjnych, przeciwzakrzepowych, inhibitorów ACE i statyn, chyba że podawane są one w związku z innymi chorobami podstawowymi pacjenta. Witaminę D warto stosować zgodnie z zaleceniami suplementacji **dla zdrowej populacji**, nie ma zaś dowodów, aby pomagała w COVID-19.

Zwrócono uwagę na **skuteczność** wszystkich NLPZ i paracetamolu w obniżaniu gorączki oraz leków przeciwkaszlowych, włączając preparaty kodeiny w terapii kaszlu. **Zalecono** przyjmowanie co najmniej 2 l płynów na dobę, regularne pomiary ciśnienia tętniczego u chorych 65+ leczonych z powodu nadciśnienia tętniczego i niewydolności serca, a także stosowanie pulsoksymetru u pacjentów z dusznością spoczynkową, szczególnie w wieku 60+.

Stosowanie antybiotyków w COVID-19 zarezerwowano **wyłącznie** dla chorych z przewlekłymi chorobami zapalnymi przebiegającymi z zakażeniem (np. POChP), poddawanych immunosupresji lub z niedoborami odporności z innych przyczyn oraz w razie przewlekającej się infekcji dolnych dróg oddechowych (> 14 dni) z cechami zakażenia bakteryjnego (np. w postaci ropnej płwociny).

Ważną wskazówką dla lekarzy rodzinnych zawartą w zaleceniach jest siedem wskazań, odnoszących się do sytuacji, kiedy pacjent pozostający w opiece domowej powinien zostać skierowany do szpitala. Pokrótce składają się na nie:

1. duszność z tachypnoe;
2. gorączka powyżej 39°C trwająca ponad dobę;
3. kaszel utrudniający mówienie;
4. ból w klatce piersiowej;
5. ciśnienie tętnicze < 90/60 mmHg;
6. zmiany świadomości i zachowania;
7. saturacja poniżej 94% lub mniejsza niż 88% u osób z występującą przed zakażeniem SARS-CoV-2 niewydolnością oddechową, przy czym jest to **wskazanie do hospitalizacji**, nawet jeśli pacjent nie zgłasza duszności.

Podjęcie zagadnienia opieki nad pacjentem chorym na COVID-19 w domu jest na pewno właściwym krokiem ze strony ekspertów przedstawiającym, w jakich przypadkach pacjent powinien być skierowany do szpitala. Liczne wskazania terapii, których lekarze nie powinni stosować, pokazują, jak mało wiemy o tej chorobie i jak niewiele skutecznych działań możemy zaproponować naszym pacjentom. Pozostaje liczyć na regularną aktualizację zaleceń wraz z pojawiającymi się nowymi danymi i mieć nadzieję, że wkrótce pojawią się nowe leki skuteczne w walce z SARS-CoV-2. ■